03/03/2024

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής ΙΖ’ Λουκά (Ασώτου)

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής ΙΖ’ Λουκά (Ασώτου): Λουκ. ιε’ 11 – 32 (03-03-2024)

Πρεσβυτέρου Ανδρέα Παπαμιχαήλ

Πρωτότυπο Κείμενο

Εἶπεν ὁ Κύριος την παραβολήν ταύτην· ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε· πόσοι μίσθιοι

τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι! Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. Οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν, καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησε, καὶ ἀπολωλὼς ἦν καὶ εὑρέθη.

Νεοελληνική Απόδοση

Είπε ο Κύριος αυτή την παραβολή: «Κάποιος άνθρωπος είχε δύο γιους. Ο μικρότερος απ’ αυτούς είπε στον πατέρα του: «πατέρα, δώσε μου το μερίδιο της περιουσίας που μου αναλογεί»· κι εκείνος τους μοίρασε την περιουσία. Ύστερα από λίγες μέρες ο μικρότερος γιός τα μάζεψε όλα και έφυγε σε χώρα μακρινή. Εκεί σκόρπισε την περιουσία του κάνοντας άσωτη ζωή. Όταν τα ξόδεψε όλα, έτυχε να πέσει μεγάλη πείνα στη χώρα εκείνη, και άρχισε κι αυτός να στερείται. Πήγε λοιπόν κι έγινε εργάτης σε έναν από τους πολίτες εκείνης της χώρας, ο οποίος τον έστειλε στα χωράφια του να βόσκει χοίρους. Έφτασε στο σημείο να θέλει να χορτάσει με τα ξυλοκέρατα που έτρωγαν οι χοίροι, αλλά κανένας δεν του έδινε. Τελικά συνήλθε και είπε: «πόσοι εργάτες του πατέρα μου έχουν περίσσιο ψωμί, κι εγώ εδώ πεθαίνω της πείνας! Θα σηκωθώ και θα πάω στον πατέρα μου και θα του πω: πατέρα, αμάρτησα στο Θεό και σ’ εσένα· δεν είμαι άξιος πια να λέγομαι γιος σου· κάνε με σαν έναν από τους εργάτες σου». Σηκώθηκε, λοιπόν, και ξεκίνησε να

πάει στον πατέρα του. Ενώ ήταν ακόμη μακριά, τον είδε ο πατέρας του, τον σπλαχνίστηκε, έτρεξε, τον αγκάλιασε σφιχτά και τον καταφιλούσε. Τότε ο γιος του, του είπε: «πατέρα, αμάρτησα στο Θεό και σ' εσένα και δεν αξίζω να λέγομαι παιδί σου». Ο πατέρας όμως γύρισε στους δούλους του και τους διέταξε: «βγάλτε γρήγορα την καλύτερη στολή και ντύστε τον· φορέστε του δαχτυλίδι στο χέρι και δώστε του υποδήματα. Φέρτε το σιτευτό μοσχάρι και σφάξτε το να φάμε και να ευφρανθούμε, γιατί αυτός ο γιος μου ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε». Έτσι άρχισαν να ευφραίνονται. Ο μεγαλύτερος γιος του βρισκόταν στο χωράφι· και καθώς ερχόταν και πλησίαζε στο σπίτι, άκουσε μουσικές και χορούς. Φώναξε, λοιπόν, έναν από τους υπηρέτες και ρώτησε να μάθει τι συμβαίνει. Εκείνος του είπε: «γύρισε ο αδελφός σου, κι ο πατέρας σου έσφαξε το σιτευτό μοσχάρι, γιατί του ήρθε πίσω γερός». Αυτός τότε θύμωσε και δεν ήθελε να μπει μέσα. Ο πατέρας του βγήκε και τον παρακαλούσε, εκείνος όμως του αποκρίθηκε: «εγώ τόσα χρόνια σού δουλεύω, και ποτέ δεν παράκουσα καμιά εντολή σου· κι όμως σ' εμένα δεν έδωσες ποτέ ένα κατσίκι για να ευφρανθώ με τους φίλους μου. Όταν όμως ήρθε αυτός ο γιος σου, που κατασπατάλησε την περιουσία σου με πόρνες, έσφαξες για χάρη του το σιτευτό μοσχάρι». Κι ο πατέρας του, του απάντησε: «παιδί μου, εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου κι ό,τι είναι δικό μου είναι και δικό σου. Έπρεπε όμως να ευφρανθούμε και να χαρούμε, γιατί ο αδελφός σου αυτός ήταν νεκρός και αναστήθηκε, ήταν χαμένος και βρέθηκε».

Σχολιασμός

«Πάτερ Αγαθέ, εμακρύνθην από σου, μη εγκαταλίπεις με, μηδέ αχρείον δείξης της Βασιλείας Σου. Ο εχθρός ο παμπόνηρος εγύμνωσέ με και ήρε μου τον πλούτον, της ψυχής τα χαρίσματα ασώτως διεσκόρπισα...» (Δοξαστικό Αίνων Κυριακής του Ασώτου).

Βρισκόμαστε ήδη στη δεύτερη Κυριακή του Τριωδίου. Από την προηγούμενη εβδομάδα έχουμε εισέλθει στην ευλογημένη αυτή περίοδο των εβδομήντα ημερών πριν από το Πάσχα, που σκοπό έχει να μας προετοιμάσει να συμπορευθούμε μαζί με το Χριστό στο Πάθος και την Ανάστασή του. Αφού την προηγούμενη Κυριακή με την παραβολή του Τελώνη και του Φαρισαίου διδαχτήκαμε την μέγιστη αξία της ταπεινοφροσύνης, με τη σημερινή ευαγγελική περικοπή του Ασώτου Υιού ή αλλιώς του Σπλαχνικού Πατέρα διδασκόμαστε τη βαρύνουσα σημασία της μετάνοιας και τη χωρίς όρια ευσπλαχνία του Θεού.

Οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι, βλέποντας πως ο Ιησούς Χριστός δεχόταν τους αμαρτωλούς και έτρωγε μαζί τους, διαμαρτύρονταν έντονα (Λουκ. 15, 2). Έτσι ο Κύριος παίρνει την αφορμή και, αφού λέει την παραβολή του χαμένου προβάτου

(Λουκ. 15, 3-7) και της χαμένης δραχμής (Λουκ. 15, 8-10), εκφωνεί τη θαυμάσια αυτή παραβολή του Ασώτου.

Τρία είναι τα κύρια πρόσωπα της παραβολής: ο φιλεύσπλαχνος πατέρας, ο νεώτερος και ο πρεσβύτερος υιός. Ο μικρός γιός πιστεύει πως θα αποκτήσει την πλήρη ελευθερία του όταν εγκαταλείψει το πατρικό σπίτι. Ζητά έτσι το μερίδιο της περιουσίας που του αναλογεί και εγκαθίσταται σε χώρα μακρινή, όπου και αναζητεί το κρασί της ευτυχίας. Εκεί διασκορπίζει την πατρική περιουσία φτάνοντας στον έσχατο ξεπεσμό, σε μια χωρίς όρια άσωτη ζωή. Έρχεται στη συνέχεια μεγάλη πείνα, αρχίζει να στερείται. Γίνεται χοιροβοσκός και επιθυμεί να χορτάσει με τα χαρούπια που τρώνε οι χοίροι. Τελικά συνέρχεται, συναισθάνεται την άθλιά του κατάσταση και παίρνει την απόφαση της επιστροφής στο πατρικό σπίτι. Ο πατέρας, που όλα τα χρόνια της αποδημίας τον περίμενε με αγωνία, μόλις τον βλέπει από μακριά τρέχει και τον χώνει στην αγκαλιά του. Τον αποκαθιστά και διοργανώνει φαγοπότι για τη χαρά της επιστροφής του γιού του.

Ο Πατέρας της παραβολής είναι ο ίδιος ο Θεός και τα δύο παιδιά του είναι οι δίκαιοι και οι αμαρτωλοί. Ο Θεός λοιπόν δίνει τα αγαθά Του, «το επιβάλλον μέρος της ουσίας», εξ ίσου στους ανθρώπους, «βρέχοντας επί δικαίους και αδίκους» (πρβλ. Ματθ. 5, 45). Τέτοια αγαθά είναι π.χ. το αυτεξούσιο, η φρόνηση, ο φυσικός νόμος της συνειδήσεως, ο γραπτός νόμος των εντολών του Θεού, ακόμα και οι φυσικές δυνάμεις του σώματος.

Ο νεώτερος όμως γιός, μακριά από το Θεό και την Εκκλησία Του, διασκορπίζει όλα αυτά τα χαρίσματα, προτιμώντας την αμαρτία. Στη συνέχεια, βιώνει έντονα την εγκατάλειψη της θείας χάριτος. Τότε ο Άσωτος, στην έσχατη κατάπτωσή του, θυμάται τη θαλπωρή του πατρικού του σπιτιού. Σκέφτεται ότι ακόμα και οι έμμισθοι υπάλληλοι του πατέρα του «περισσεύουσιν άρτων», ζουν δηλαδή ευτυχισμένοι, πλούσιοι από τα χαρίσματα και τη χάρη του Θεού. Τότε ευτυχώς δεν κατρακυλά στο βάραθρο της απόγνωσης, αλλά μετανοεί αληθινά για τις πράξεις του και παίρνει αμέσως την απόφαση της επιστροφής στο Θεό Πατέρα.

Ο Θεός, επειδή είναι πέρα για πέρα εύσπλαχνος και φιλάνθρωπος, συγχωρά αμέσως το μετανοούντα γιό Του, δίνοντάς του πλήρη άφεση αμαρτιών. Διατάζει τους δούλους Του και φορούν στον πρώην Άσωτο τη στολή του υιού, που συμβολίζει τη στολή της καθαρότητας και της αγιοσύνης.

Τί γίνεται όμως με το μεγάλο γιό, που καθώς επιστρέφει από τα χωράφια ακούει μουσικές και χορούς στο πατρικό σπίτι; Αφού ρωτά και μαθαίνει τα καθέκαστα, οργίζεται με την επιείκεια του Πατέρα και αρνείται να λάβει μέρος στο συμπόσιο. Ο Πατέρας τον παρακαλεί να συμμετάσχει στην χαρά τους, αλλά αυτός

διαμαρτύρεται πως αν και πάντα εφάρμοζε το πατρικό θέλημα, ούτε καν ένα κατσίκι δεν του δόθηκε για να χαρεί με τους φίλους του.

Όπως προαναφέραμε, αφορμή της εκφώνησης της παραβολής αυτής ήταν ο γογγυσμός των Φαρισαίων και των Γραμματέων επειδή ο Ιησούς Χριστός δεχόταν τους αμαρτωλούς. Έτσι λοιπόν, ο πρεσβύτερος υιός παραβάλλεται κατά κύριο λόγο με τους Γραμματείς και τους Φαρισαίους, οι οποίοι θεωρούνταν από τους ανθρώπους δίκαιοι. Αυτοί όμως ήταν υποκριτές και στερημένοι ακόμα και από τις πιο μικρές δωρεές του Θεού, που συμβολίζονται με το κατσίκι. Έτσι ο Θεάνθρωπος τους καλεί να συμμετάσχουν κι αυτοί στη Θεία Χάρη και στη χαρά της πνευματικής ανάστασης των αδελφών τους, αφήνοντας κατά μέρος τη σκληροκαρδία και τυπολατρία τους.

Η παραβολή του Ασώτου αποτελεί ένα ύμνο στη δύναμη της μετάνοιας και στο μεγαλείο της θείας αγάπης και μακροθυμίας. Ο Γέροντας Σωφρόνιος του Έσσεξ, στον «Περί Μετανοίας» λόγο του, αναφέρει: «Η μετάνοια είναι ανεκτίμητον δώρον προς την ανθρωπότητα. Η μετάνοια είναι το θείον θαύμα διά την αποκατάστασιν ημών μετά την πτώσιν. Η μετάνοια είναι έκχυσις θείας εμπνεύσεως εφ’ ημάς δυνάμει της οποίας ανυψούμεθα προς τον Θεόν, τον Πατέρα ημών, ίνα ζήσωμεν αιωνίως εν τω φωτί της αγάπης Αυτού. Διά της μετανοίας συντελείται η θέωσις ημών. Τούτο είναι γεγονός ασύλληπτου μεγαλείου…».

Όντως! Αν δεν υπήρχε η μετάνοια, τότε όλοι θα ήμασταν καταδικασμένοι! Ποιος μπορεί να πει ότι δεν αποδημεί σε «χώραν μακράν», λίγο ή πολύ, συχνά ή πιο σπάνια; Ας μιμούμαστε λοιπόν το παράδειγμα της μετάνοιας και της επιστροφής του Άσωτου υιού. Κι ας έχουμε πάντα κατά νου πως ο Θεός μας περιμένει με ανοικτές τις αγκάλες στο μυστήριο της Ιεράς Εξομολόγησης, ώστε να ενδυθούμε ξανά «την στολήν την πρώτην» και μέσα στην Εκκλησία Του να μετέχουμε αφθόνως των θείων δωρεών και κυρίως του Μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας. Αμήν.